

FOGADÓ

1915 március 15.

A MAGYAR FOGADÓS, VENDÉGLŐS, KOCSMÁROS ÉS KÁVÉSZIPAR, A BORGAZDASÁG ÉS IDEGENFORGALOM ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

Előfizetési díj:

Egész évre 12 kor. Félévre 6 kor.

Szerkesztő és lapfőigazgató:

FLÓR GYÖZÖ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 19. sz.

A fővárosi és vidéki vendéglős urak figyelmébe.

ÉTLAPOK

Egylapos étlap egyik oldalán a „déli” vagy esti étrenddel s a másikon az ital-árjegyzék elhelyezéssel; nem csak az egyszerű — könnyű — kezeletés miatt, hanem takarékosági szempontból is nagyon célszerű s ajánlatos.

Négy-oldalas étlap, melynél az „étrend” a harmadik oldalra kerül s ugyedeli, mint estélti időben alkalmas.

Hat-oldalas étlap, melynél a „déli étrend” beragasztva van s ennek kivételé után a vacsora alkalmaival is használható az étlap.

És ezeken kívül bármely formában, szakcséri és legszebb kivitelben készíttet étlapokat a

Fogadó-nyomda, Bpest, Szentkirályi-u. 34

TARTALOM

Sorról-sorra
Söráremelés az egész vonalon.

Hivatatalos rész: Országos Vendéglős Egyesület közleményei. Szekesf. Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata közleményei.

Társulati Élet
Az idegenforgalom és a fővárosi fogadók.

Csak magyarul.
A sör ára. (Németh Aladár)
A béna vagy sebesült vendéglős és pincér katonaként.

Különféle Közlemények. Kerelem az előfizetőkhoz. A Bataioni szöveg. Bélyegmentesség a merkek-lyeletésnél. Visszaeset vendéglői iparrendelésekkel. Szantsák föl a laversenyteret. Halorus jókönyvság.

Borvásáriók figyelmébe. A kocsmái lilél falragaszokon. A borszeiki fürdő r. t. új igazgatója. Meg tizenöt százelekkel. Ernőt, kinazust. A papir-áraság és a szakasztó. Mundus. Kocsmái záróra Baranyában. Apró hírek. Vörö malnok sorsa. Papirszalvóta rendése. Mennyi kavó terem a világon. Gyaszrovát.

A mi karonánk

Ualeti híreink.

Nyílt tés

Egyről másról. Kenyer kérdés. Konzervelek. Dobánytörszében. Elmélet-kezesek.

Szerkesztői ismertetők

Kortyántó.

Híreletek

:: Törvényismertető ::

Ki-ki ismerje a saját törvényét! A vendéglős iparral kapcsolatos törvényeket az 1914-iki „Vendéglősök Naptára” ismerteti úgy, amint azokra mindenkit nek szüksége van. A naptári kiadványának ez a terjedelmes része ismerteti az engedélyeknél szükséges beadványmin-tákat és eljárásokat, valamint az egyéb törvények megismerésére szükséges részeket. Az 1914-iki „Vendéglősök Naptára”, mely a „Törvényismertető”-t tartalmazza — az ár előleges beiktudése mellett — 2 kor. 20 fill. Megrendelhető a „Fogadó” kiadóhivatalában.

Ualeti berendezéseket, konyhai s egyéb felszereléseket és minden cikkeit a FOGADÓ-ban hirdető cégekél vásárolhat.

Pincérek figyelmébe!

Fő- és fizetőpincérek. kiknek **oldal-zsebtárca** (papirpénz), vagy (apró- és ezüstpénz számára) **pincértáskára** van szükségük, amelynek feneké nincs beillesztve, hanem a felsőrész az aljával egy darabból készült, — a **legújányosabb árak mellett** — szerezhetik be:

Molnár Vilmos

serokötőgyárosnái, BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Központi városháza).
Képes árjegyzék bérmentve

ERRMANN J. L. R.T.

cs. és kir. udvari szállító

1819. évben alapított országos szabad. Alpacca-

Chinaezüst- és fémáru-gyárának főraktára:

BUDAPEST, IV. KER., VACI-UTCA 8. SZ.

(Raktárak: Bécs, Gráz, Prága és Triestben.)

Nagy választék legszolidabb kivitelű tárgyakból: Szállódák, Vendéglők, Kávéházak és háztartások részére.

“FOGADÓ” KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT

Vendéglői és kávéházi nyomtatványok nagy raktára.

Elvállalja: Névjegyek, esküivői értesítések, körlevelek, folyóiratok, árjegyzékek, művek, évi jelentések, ipartársulati, ügyvédi, hivatali, ipari, kereskedelmi és az összes **fogadói, vendéglői és kávéházi** nyomtatványok u. m.: étlapok, borjegyzékek, konyha-, söntés és kávéházi ívek, menük, asztalkártyák, bérletfizetek, szoba-jelentések stb. nyomtatványok kifogastalan elkészítését.

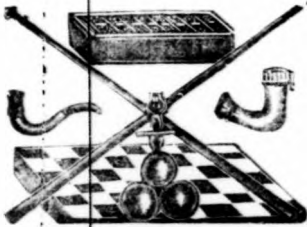
BUDAPEST VIII. SZENTKIRÁLYI-UTCA 34

◆ ◆ ◆

TELEFON: JÓZSEF 39-70

Vendéglői és kávéházi cikkek olcsó beszerzési helye.

A vállalat szállít, Budapesten házhoz kihordva s vidékre utánvét mellett: **fogvájót, szipkát** (cégyomással is), **hektograph-lapokat** és **téntát** (minden színben), **kártyatáblát, krétát, szivacsot, dáko-krétát, dáko-bort** s ragasztót; — **papír-szalvétát, szalmaszalvékat** (frissítők szűréseléséhez), mindenféle: söntés-, konyha- és kávéházi íveket, bon-blokkokat, bélyegzőket, stb. stb.

Novágh Károly mű- és diszmű-esztergályos

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 3. (Első Hazai Takarékpénztárral szemben)

Ajánlja saját készítményű **elefántcsont-keke (billiárd) golyók, dákók, sakk, dominó, lignum santum-golyók, bábuk, sétatobok, tajték- és borostyánkő dohánzó-eszközöket stb. nagy választékban.** — Billiárd-golyók **esztergályozása, dákók, sakk és dominó javítása olcsó árszámmal, pontos határidőre való szállítással** — elfogadtnak. □

Fővárosi vendéglősök és kocsmárosok
figyelmébe
Bornylivántartási könyvek
vezetését helysinén elvállalja
Juszko Géza, Budapest, VII., Damjanich-u. 30.

Böcögő József Korona-fogadója és
'Pannonia' kávéháza, Miskolc. Kávéház, elsőrendű étterem, sörcsarnok. Magyar konyha, kitünő borok.

Állandó borvásár. Azon t. kartársaimat, kiknek kitünő móri borra van szükségük, ezton is felkérem, hogy forduljanak hozzám teljes bizalommal. Kollegiális tisztelettel **MÓR** (Fejérmegye) **Stoffer Mihály** vendéglős.

Brunovszky Károly
hygienikus játékkártya tisztító intézete
BUDAPEST
Szeveteny-u. 16.

Hektograf-
lapok, rénták, ké-szülékek stb. az étlap - sokszorosítóshoz való cikkek legolcsóbban beszerezhetők a **Fogadó-nyomdában**

Bérbe
keresek egy jömeneteli vendéglőt vagy vendéglóadódt vidéki városban, de lehetőleg járási székhelyen **április elsejére.**
Ajánlatok **Bajor J.** címen a **Fogadó kiadóhivatalába** kéretnek.

Balázs Lajos
borügynöksége
Badaesonytomaj.
Szallit: kitünő minőségű ó- és új **badaesonyi borokat** j vevő hordójába töltve.

Bornylivántartási könyvek (amit vezetni minden vendéglős köteles) s a „**bertörvény fontosabb rendelkezései**” — amit sőtésben, pincében, látható helyen szintén köteles kifüggeszteni mindenki. — beszerezhetők a **Fogadó-könyvnyomda vállalatnál, Bpest, VIII., Szentkirályi-utca 34. sz. alatt.**

Kiss Ernő Korona-fogadója
Nagyjanizsa — a város központján. Étterem, sörcsarnok, kávéház, szép nyári udvar kert! — vendéglő. — Magyar konyha. — Kitünő fajtörök

Magyar Paizs. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zalaegerszeg. **A Magyar Pártis** értes saajtkimondó, tuggellen helylap, magyar ijjart, havi terjedelmű, magyar szellemet terjeszt minden téren. — Évi előfizetési ára 4 korona. (Legolcsóbb lap). Szerkesztők: **Borbély György** és **Horváth Lajos** Zalaegerszegen.

SAJT ::

Többféle **kemény és lágy sajtot** legfinomabb minőségben gyárt, továbbá eredeti emmentháliban állandóan nagy raktárt tart:

Stauer és Fiai
nyugatmagyarországi sajtgyárak **Répcelak.**

Papirszalvéták

legjutányosabban csak is a **FOGADÓ** könyvnyomdában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 34. sz. rendelhetők meg. Vidéki rendelések lehetőleg aznap elintéztetnek.

Minden állomásra nérmintve.	Figyelem!	Figyelem!	Bérmintve mindenholva.
	Akinek igen finom természetes és tisztán kezelt uradalmi borokra van szüksége, ne sajnáljon egy levelező-lapot címre írni — ingyen minta — ingyen árjegyzék! Szállítok 66 litertől kezdve Bérmintve mindenholva.		
	10 fokos 1911. évi zöld szilváni	64 korona	
	10 .. 1911. .. Rizling	64 ..	
	9 .. 1913. .. prima kövidinka	48 ..	
10 1/2 .. 1913. .. zöld szilváni	56 ..		
Beck Mátyer borpince via Kecskemét, Kiskunmajsa.			

“MUNDUS”

EGYESÜLT MAGYAR HAJLITOTT FABUTORGYÁRAK R-T. ::

Központi iroda:
Budapest, V., Dorottya-u. 5-7. sz. (Hitelbank-palota.)
Eladási telep:
Budapest, V., Dorottya-utca 7.
Telefon 89-51.

GYÁRAK: Besztercebánya, Kassa, Borosjenő, Ungvár, Varasd, Vrata.

Mindennemű hajlított fabutor és kerti butor.

Ajánlja kávéházi vendéglő berendezésekre csinosan k. lított gyártmányait.

A gyors meggazdagodás titka megtudható

Első Magyar Zeneautomata

kölcsönző és eladási intézet
Budapest, VIII. ker., Rákóci-ut 14. szám.

Állandóan nagy mintaraktár!

Minden érdeklődőnek vételeztelesség nélkül bemutatjuk működésben ugy vilány, mint súlyra berendezett, tehát üzemszerűség nélküli zeneinket a melyekért

5 évi jótállást vállalunk.

Csekély havi részletfizetésekre és hetenkénti hengerszere. Zeneinkben a modern technika minden vívmánya, mandolin, xylophon, hegedű, stb. be van építve. Meghívásra az ország bármely részében felkeressük az érdeklődőket.

PéNZDOBÁSRA jár, tehát önmagát kifizeti.
Nincs kockázat.

Havibérlet 20 koronától feljebb.
Használt automaták felárban.

Novágh Károly mű- és diszmű-esztergályos

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 3. (Első Hazai Takarékpénztárral szemben)

Ajánlja saját készítményű **elefántcsont-teke (billiárd) golyók, dákók, sakk, dominó, lignum santum-golyók, bábuk, sétatobok, tajték- és borostyánkő dohánvzó-eszközöket** stb. nagy választékban. — Billiárd-golyók **esztergályozása**, dákók, sakk és dominó javítása **olcsó árszámitással**, pontos határidőre való szállítással — elfogadtnak. □

Fővárosi vendéglősök és kocsmárosok

figyelmébe

Bornyilvántartási könyvek

vezetését helyszínén elvállalja
Juszkó Géza, Budapest, VII., Damjanich-u. 30.

Brunovszky Károly

hygienikus játékkártya tisztító intézete
BUDAPEST
Szvetenay-u. 16.

Hektográf-

lapok, ténták, ké-szülékek stb. az étlap - sokszorosításhoz való cikkek legolcsóbban beszerezhetők a Fogadó-nyomdában

Böcögő József Korona-fogadója és

'Pannónia' kávéháza, Miskolc. Kávéház elsőrendű étterme, sörcsarnok. Magyar konyha, kitűnő borok.

Bérbe

keresek egy jömenetell vendéglőt vagy vendégfogadót vidéki városban, de lehetőleg járási székhelyen **április elsejére**.

Ajánlatok **Bajor J.** címen a **Fogadó kiadóhivatalába** kéretnek.

Kiss Ernő Korona-fogadója

Nagykanizsa — a város központján. Étterem, sörcsarnok, kávéház, szép nyári udvar kertje — vendéglő. — Magyar konyha. — Kitűnő fajborok

Allandó borvásár. Azon t. kartársaimat, kiknek kitűnő mőri borra van szükségük, ezton is felkérem, hogy forduljanak hozzám teljes bizalommal. Kollegiális tisztelettel **Mór** (Fejérmegye) **Stoffer Mihály** vendéglős.

Balázs Lajos

borügynöksége

Badaesonytomaj.

Szállit: kitűnő minőségű **ó- és új badaesonyi borokat** vevő hordójába töltve.

Magyar Paizs. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zalaegerszeg. — *A Magyar Paizs erős szókimondó, független héttal, magyar ipart, honi terméket véd, magyar szellemet terjeszt minden téren.* — Évi előzetesi ára 4 korona. (Legolcsóbb lap). Szerkesztik: **Borbély György** és **Horváth Lajos** Zalaegerszegen.

Bornyilvántartási könyvek (amit vezetői minden vendéglős köteles) s a „**bortörvény fontosabb rendelkezései**” — amit sőtésben, pincében, látható helyen szintén köteles kifüggeszteni mindenki, — beszerezhetők a **Fogadókönyvnyomda vállalatnál**, Bpest, VIII., Szentkirályi-utca 34. sz. alatt.

SAJT ::

Többféle **kemény és lágy sajtot** legfinomabb minőségben gyárt, továbbá eredeti emmentháliban állandóan nagy raktárt tart:

Stauer és Fiai

nyugatmagyarországi sajtgyárak **Répcelak.**

Papirszalvéták

legjutányosabban csak is a **FOGADÓ** könyvnyomdában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 34. sz. rendelhetők meg. Vidéki rendelések lehetőleg aznap elintéztetnek.

Figyelem!	Figyelem!
Akinek igen finom természetes és tisztán kezelt uradalmi borokra van szüksége, ne sajnáljon egy levelező-lapot címemre írni — ingyen minta — ingyen árjegyzék! Szállítok 56 litertől kezdve. Bermentve mindenhova.	Bermentve mindenhova.
10 fokos 1911. évi zöld szilváni	64 korona
10 „ 1911. „ Rizling	64 „
9 „ 1913. „ prima kövidinka	48 „
10 1/2 „ 1913. „ zöld szilváni	56 „
Beck Máyer borpince via Kecskemét, Kiskunmajsa.	

A gyors meggazdagodás titka megtudható

Első Magyar Zeneautomata

kölcsönző és eladási intézet
Budapest, VIII. ker., Rákóczi-ut 14. szám.

“MUNDUS”

EGYESÜLT MAGYAR HAJLITOTT
:: **FABUTORGYÁRAK R.T.** ::

Központi iroda:
Budapest, V., Dorottya-u. 5-7. sz.
(Hitelbank-palota.)

Eladási telep:
Budapest, V., Dorottya-utca 7.
Telefon 89-51.

GYÁRAK: Besztercebánya, Kassa, Borosjenő, Ungvár, Varasd, Vrata.

Mindennemű hajlitott fabutor és kerti butor.

Ajánlja kávéházi vendéglő berendezésekre csinosan kiállított gyártmányait.

Állandóan nagy mintaraktár!

Minden érdeklődőnek vételkötelezettség nélkül bemutatjuk működésben úgy vilány, mint súlyra berendezett, tehát üzemen költség nélküli zeneinket a melyekért

5 évi jótállást vállalunk.

Csekély havi részletfizetésekre és tenkénti hengercsere. Zeneinkben a modern technika minden vívmánya, mandolin, xylophon, hegedű, stb. be van építve. Meghívásra az ország bármely részében felkeressük az érdeklődőket.

Pénzdobásra jár, tehát önmagát kifizeti.
Nincs kockázat.

Havibérlet 20 koronától feljebb.
Használt automaták félárban.

ORSZAGOS
VENDÉGLŐS
SZAKKÖZLÖNY.

FOGADÓ

ORSZAGOS
PINCÉR
SZAKKÖZLÖNY

A MAGYAR FOGADÓS-, VENDÉGLŐS- ÉS KÁVÉSPAR, A BORGAZDASÁG ÉS AZ IDEGENFORGALOM ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

HIVATALOS KÖZLÖNYE

az „Országos Vendéglős Egyesület”, — a „Székesfehérvárosi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata”,

a Szabadkai Szállodások, Vendéglősök Kávéházatulajdonosok és Kocsmárosok Egyesülete, — Tolnávármegyei Vendéglősök és Kocsmárosok Egyesülete — Veszprémvármegyei Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Ipartársulata — Kassai Szállodások, Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Ipartársulata — Érsébetfalvai Vendéglősök, Kávésok és Italmérők Ipartársulata, — Brassómezei Vendéglősök, Kávésok és Kocsmárosok Ipartársulata, — Csepeli Kocsmárosok Ipartársulata, — Sárvár és Vidéke Vendéglősök, Mészárosok és Hentesek Ipartársulata, — a Pécs-Baranya Vendéglősök Ipartársulata, — Aradi Pincér Önszervező és Elhelyező Egyesület, — Németújvári Vendéglősök Ipartársulata, — Pozsonyi Pincér Önszervező és Manház-Egyület, — Lévavidéki Szállodások, Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata, — a Szatmármegyei Fogadósok, Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata, — Zombori Fogadósok és Vendéglősök Ipartársulata, — Nemesócsárdai Vendéglősök Ipartársulata, — Hanyavármegyei Fogadósok, Vendéglősök, Kávésok és Kocsmárosok Ipartársulata, — Csongrádvármegyei Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata, — Sopron Alsórédai Vendéglősök Ipartársulata, — Sárosmegyei Vendéglősök Ipartársulata — az Érsekújvár és Vidéki Fogadósok, Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata, — a Ceglédi Vendéglősök Ipartársulata, — és a Mezőtúr, Turkeve- és Dórványai Vendéglősök Ipartársulatának

Előfizetés: Egy évre 12 K. Félévre 6 K.
Megjelenik 1-én és 15-én.

Szerkesztő és lapfőtulajdonos:
FLÓR GYÓZÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 19. sz.

Sorról-sorra.

Idegenforgalom és a háború és a korai furdönyítás.

Két cikk jelent meg a két utóbbi Fogadóban és mindkettő az „idegenforgalom” kérdésével foglalkozott. Az egyikben az áll, hogy a fogolytáboraink intelligens elemeivel igyekezzünk megismertetni hazánk szebb és ékebb tájait, városait és furdőhelyeit, az ő nyelvükön írott képesfüzetek útján. A másik cikk a korai furdönyításra hívta föl az érdekeltek figyelmét. Es mindkettő visszhangra talált. Sőt, mint a művészes kiállítási „Balaton” című folyóirat szerkesztője közli velünk, a balatoni katonai üdülőhelyek szervezését már is megkezdtek. „Örömmel állapíthatjuk meg, hogy fellegásunk iránya nem egyszer találkozik” — jegyzi ezt meg soraiban kiváló kartársunk, Cséplő Ernő a „B. Szövetség” hivatalos lapjának szerkesztője. — A kassai „Felsőmagyarországi idegenforgalmi szövetség” ismert nevű titkára és a szövetség „Idegenforgalom” című hírlapja szerkesztője: dr. Siposs Aladár az „Idegenforgalom és a háború” közleményünkön ezeket írja lapjában:

„A „Fogadó” című tartalmas szaklap azon érdekes eszmét veti föl, hogy a hadifoglyok között képes, színes leírásokkal tele füzeteket terjesszünk hazánk szépségeinek megismertetése céljából. Az eszme mindenestre érdekes és mellette is, ellene is számos érvelt lehet felhozni. Így arra legközelebbi számunkban még visszatérünk, most megelőgedvén azzal, hogy örömmelünk fejezzük ki akkor, midőn az idegenforgalom, a nemzetgazdaságnak ez a fontos tényezője, még a mai nehéz időkben is megtalálja a maga szószóit és jelentőségében most is növekedik.”

Szép elismerések ezek és mi annak is tekintendők, ha hivatásunknál fogva nem volnánk kötelezve ezt a fontos közgazdasági kérdést szolgálni. De kötelességünk ez a munkásság és így legteljebben a sikernek tudunk örülni. Mert siker az, ha az idegenforgalomnak fenti két nagy és tekintélyes tényezője mondja helyesnek a „Fogadó” eszméit s még inkább, ha az eszmének megvalósítását ajánlják és maguk is arra törekednek. Mintán pedig így még biztosabban érezzük magunkat dolgunkban; még bátrabban ismétljük meg úgy a fogolytáborra vonatkozó, mint ama főlhívó szavainkat, hogy a furdősök készülnének a korai furdönyításra. Az idegenforgalomnak erről a nagyérdemű kérdéséről különben következő számunkban is fogunk szólni.

Söráremelés az egész vonalon.

Nyolc koronával emelkedett a sör ára.

A háború viszonyok magukkal hozták a sördrágaságot is. Elkövetkezett ez is, szép sorjában a többi után. Mert az egyéb vendéglői cikkek drágaságával már jó levele, mondhatni a háború kitörése után mindjárt, volt alkalmunk megösmernedni. Az élelmicikkek, a petrezselyemgyökértől a nullás lisztig, mind megdrágultak. De még a fűszerszámok s az aprószőlőhöz hasonló egyéb konyhai anyagok árai is fölemelkedtek. Tehát, drágább lett a sör is, amelynek anyaga szintén az élelmicikkel van közeli viszonylatban. Liszt készült az árpából s a liszt kenyernek kell, — mondták odafönt, amikor az árpa sorsán, illetve a sörárak sorsa fölött döntöttek. Mert elsősorban ezen, az árpának kenyérliszt céljából való fölhasználásán dönt el ez a drágulási kérdés. Az árpa és malátá ugrasztották föl nyolc koronákkal a sörárakat.

Ezt különben előre sejtették az osztrák, cseh és németországi sörgyárosok söráremelési mozgólódásai és az ilyen mozgalmakkal foglalkozó újságközlemények. Ezeknek alapján a Fogadó szintén előre megjósolta, hogy ebben a kérdésben a mi kartelünk sem fog az ausztriai és németországi sörgyárak mögött maradni. Ez az eset be is következett és pedig egész hirtelenül és meglepetészerűen. A meglepetés abban állott, hogy a kőbányai sörgyárak, március 1-től nyolc koronával emelték föl a sör hektoliterének árát. Nyolc korona, egy csapásra, — mondtuk megelőgedvén az első hír vételekor; azután pedig minden érdeklődésünket az áremelést előidéző okokra irányítottuk. Mielőtt azonban eme kérdéssel foglalkoznánk, visszatérünk az előzményekre, és a sördrágulás első okait és eseteit fogjuk ösmertetni, amolyan történelmi rendben.

A söráremelés kérdése voltaképpen akkor kezdte előre árnyékát, amikor Németországban a kenyérral való takarékoskodásra kiadták a jelszót, amit rövidesen a hadikenyér és a kevertliszt rendszere követett. Ekkor már a kevésbé beavatottak is tudták, hogy sor kerül az árpára, sőt a tengerire is, míg azok a termékek, amelyek ezekből iparszerűleg állítanak elő, korlátozva lesznek. S ennek rendszeres folyamánként, tényleg már a háború 3-ik 4-ik hónapjában elrendelték a szesztermelést, majd rövidesen a malátagyártás korlátozását. Nemsokára rá az osztrák kormány azzal kereste föl a mi kormányunkat, hogy elvben járulna hozzá a sörgyártás korlátozá-

sához. A terv természetesen az volt, hogy a még föl nem dolgozott sörárpa tekintélyes részét kenyérliszt gyártásra vissza lehessen tartani. Amikor pedig ezek történtek, a Németbirodalom különböző országaiban és ugyan-csak Prágában is, mozgólódni kezdtek a söripari érdekeltségek, hogy az árpa elvonása illetve a sörgyártás korlátozása folytán előálló károsodást megfelelő áremeléssel pótolják. Így a prágai, illetve a csehországi sörgyárak, mint ezt annak idején a Fogadó is közölte, négy koronával határozták el a sördrágítást, amiben csakhamar a többi osztrák sörfőzde is követte őket. Am, mielőtt a söráremelés általánosult volna, az osztrák sörgyáripari egyesületek központi szövetsége fölkereste a pénzügyminisztert és a rendkívüli árpád-ágaság idejére a söradó leszállítását kérte, hogy a sörárakat ne legyenek kénytelenek emelni a sörgyárak. Az adócsökkenés azonban nem volt keresztülvihető, s így a sörárak emelése következett be az egész vonalon.

Ausztriában különben nem egységesek az áremelések. Vannak gyárak amelyek 3 koronával és vannak, amelyek 5 korona 50 fillérrel emelték az árakat. A további áremelést a háború alatt azonban majd mindegyik sörgyár kilátásba helyezte. Ebből következően, az ausztriai vendéglősök el lehetnek készülve még egy vagy kétszeri áremelésre.

Németországban a söráremelés kérdése ilyen ponton áll: — Berlinben még a múlt hónap közepével fölemelték az ottani és a környékbeli gyárosok a sör árát két márkával. Erre azonban a sörgyárak és az ottani vendéglősök szövetségi illetve társulati vezetősége közt tárgyalás kezdődött s az áremelés időpontja egy hónappal kitolódott. — Frankfurtban már más a kép. Itt három márkával emelték a sör árát. Tették pedig ezt a sörfőzdek olyan biztatással, hogy közelebb még ötmárkás emelést lesznek kénytelenek életbeléptetni. Ilyen kijelentést ugyan több helyen is tettek a sörgyárosok. Ez az áremelés aztán ha bekövetkezik (és ebben alig lehet kételkedni), még a mi söreink drágítását is jóval fölülmulja. — Bajorországban és még pár németországi tartományban, 3 és 4 márkával emelődtek a sörárak. A további áremelést egyik-másik itt is kilátásba helyezte. A bajor főváros sörivó közönsége ugyan a sörivós kiküszöbölési terére lépett, ámde valami sok vizet nem fognak zavarni. Egy kis ideig lázognak, zajognak Gambrinus hívei, végül pedig borbá, azaz sörbe fojtják haragjukat. A közönség ebben a tekintetben mindenütt egyforma. Mindebből különben csak az tűnik ki, hogy a háború viszonyok okozta sördrágulás kérdése, majd mindenütt akadálytalanul ment keresztül.

Hát, ezek az események voltak azok a bizonyos előzmények s ezeknek következménye lett a kőbányai sörgyárak 8 koronás áremelése is. Ez a sördrágulási tény, az előbbieknél dacára is, annyira hirtelen és meglepetésszerűen jött, hogy szinte kételkedni lehetett az eset valódiságában: amiről azonban csakhamar meggyőződtek azok az illetékes tényezők, akiknél ez ügyben a hír vétele után nyomban érdeklődünk. „Igaz-e és ha tényleg az; mi indította a kőbányai sörgyárakat az ilyen nagyobb mérvű söráremelésre?” Az egyik ismert közgazdasági és söripari tényező, kinek véleményét más időben is nem egyszer kértük ki, kérdésünkre a következő tájékoztató kijelentést tette:

„Ugyanazok az okok, amelyek az ausztriai és a németországi sörgyárakat az áremelésre készítették, nálunk is fennálltak. Hogy csak egyet is említsek, a malátát eddig nem egész harminc koronával, most nyolcvanöt koronával fizetik a sörfőzdek. A sör előállításához szükséges egyéb cikkek, szinte hasonlóan megrágultak. S mindez még csak elszívlelhető s legfeljebb kisebb áremeléssel kiegyenlíthető lett volna; azonban közbejött a sörgyártás korlátozása, az árpanak kenyérlisztiként való felhasználása, ami aztán minden előző tervet halomra döntött. Ebben az ügyben különben több mint egy hónapig tárgyaltak a sörgyárakat vezetői a földművelésügyi miniszteriumban s mindent elkövettek, hogy a magyarországi sörgyárak vonassanak ki a korlátozás alól. Beigazolták, hogy mily óriási hátrányban van — és lesz még inkább — a mi söripari gazdaságunk az ausztriaiával szemben, amelyhez képest mi csak amolyan „kisipar” vagyunk. Az osztrák sörgyárak ugyanis jó húszmillió hektoliterrel termelnek többet, mint a magyar sörfőzdek, amelyeknek terméke mintegy három millió hektoliter. Azoknak előnye, hogy csak 7 koronát, míg a magyar sörfőzdek 14—15 korona adót fizetnek. S fölhoztak minden érvet és bizonyítékot, amelyek nemcsak a magyar söripari gazdaság előnyére vonatkoztak, hanem a vendéglosparhoz tartozóknak is életérdekét képezték. Azonban hasztalan hangzottak el a meggyőző érvek és ékesszólású bizonyítékok. — Az árpa kenyérnek kell és a kenyér mindennél előbbre való! — mondta a miniszter. Tehát a hosszas tárgyalások mi eredményt se jártak és a sörgyárak utalva voltak ezt tenni, amit tettek.

A „meglepetést” okozó 8 koronás áremelés, kérdésnél pedig az a helyzet állt elő, hogy 3.50 vagy 5 koronával most, míg rövidesen ugyancsak ily arányban kellett volna emelni az árakat. A sörgyárak nem akarták esetekben — két esetleg háromszor kellemelemelkedni — a kérdés megoldásával, hanem oly számítási alapon, ami a további drágítást fölöslegessé teszi s tulságosar sem a vendéglosokat, sem a fogyasztókat nem terheli; elintézték egyszerre az áremelést. Meg kell jegyezni, hogy a sörgyárak eljöttől szem előtt tartották, hogy ez az áremelés a vendéglosok által fölemelt poszár és korsó sörök árával is összhangban legyen s az érdekek ezen a részen se szenvedjenek csorbát.”

Egy másik semleges helyen szinte hasonlóan indokolták meg a 8 koronás áremelést. Itt azonban a fejtegetés azzal végződött, hogy a sörgyárak örülni fognak, ha ily módon is kielégíthetik a fogyasztókat a kívánt sörmennyiséggel. Mert féltő, hogy a korlátozott sörgyártás nem-e fogja ugyanazt a korlátozást, sörhiányt, maga után vonni a fogyasztásban is. Ez is oka annak, hogy a sörfőzdek mindenáron mentesíteni akarták magukat a korlátozás alól, amit ha az illetékes kormánytól keresztülvihetnek, nemcsak a fenti aggodalom (sörhiány) felhőjét hátrihatták volna el, hanem a sör árának ily nagymérvű emelése is elérhető lett volna.

Ezekben foglaltuk össze a söráremelés kérdésének indító okait. Már most nézzük a főfogásokat a mi részünkön, vagyis azoknál, akiket ez a drágasági kérdés a legközelebről és érzékenyebben érintett.

A vendéglosoknél ugyszólván általános és ugyancsak nagy meglepetést kellett a március elsői áremelés. De az áremelésnek inkább csak a „váratlansága” és „nagysága”. Arra, hogy bizonyos áremelés fog beállni, ily voltak készülve azok, akik az élelmickek és gazdasági terményeknek napról-napra való drágulását figyelemmel kísérték. Azonban 8 koronás áremelést nem vártak.

„De mit tehetünk, — mondta egyik vezető kartársunk — éppen most, a háborús viszonyok közt, amikor vérzik és pusztul mindenki, amikor minden gazdasági, de kiváltképpen az ipargazdasági ágaknak minden nehézséggel meg kell küzdeniök, hogy egzisztenciájukat úgy ahogy, fentarthatassák. A mi iparágunk különben a békés időkben is a legjobban magára hagyatott s az önmaga védelmére most annál inkább utalva van. Miben lehet ez az önvédelem? Abban szerintem, hogy a háborús viszonyokhoz való alkalmazkodással mi is ott keressük az érdeklőnbözetek kiegyenlítését, ahol az adódik. — a közönségnél. Vagyis úgy kell tennünk, hogy azt amivel a sörgyárak drágították az árakat, a fogyasztóközönségnél kell bevinnünk. Azonban és ennél a kérdésnél ez a legfontosabb. — egyöntetűen kell eljárunk. A szolidaritásnak, a kartársiasságnak ebben a gazdasági kérdésben kell különösen megnyilvánulni. Mert ez kenyér- és életkérdés. Mit tehetnénk más egyéb jobbat, most a rendkívüli viszonyok közt, amikor a sörgyárak száz és száz okot találnak sördrágítási eljárásuk mentségére? Nos és ha tudjuk és ösmerjük a drágaság terén az állapotokat, akkor tényleg azt is tudnunk kell, hogy több ok létezik, ami ennek az áremelésnek előidézője volt.”

Voltak, akik a legvehemensbb harcot akarták indítani az áremelő kartel ellen. De aztán ezeknél is egy másik főfogás kerekedett fölül s végül abban állapodtak meg, hogy a jelen viszonyok közt igazi szemlalom-harc volna bármely mozgalom és semmi sikerre nem vezetne.

Egy kisebb vendéglostól hallottunk igen okos és helytálló véleményt. — „A kisebb üzletemberekre — mondta — nem tudom gondoltak-e a sörgyárak a 8 koronás áremelésnél. De kellett hogy gondoljanak, mert hisze a harmadsorba tartozó kisebb vendéglosok fogyasztása igen nagy mennyiséget tesz ki és igen nagy érdeke a gyáraknak, hogy a vendéglosok ez a fogyasztóközönség; továbbra is megmaradjon. Am, ha a nyolc koronás áremeléssel arányban kell állni a mi áremelésünknek is; az esetben fogyasztóközönségünknek a legnagyobb részét fogjuk elveszíteni. Tehát, itt szükséges a sörgyáraknak közelélni és pedig hathatós segítsé nyújtással. Ez pedig szerintem úgy volna könnyen keresztülvihető — minthogy ez a serfőzdeknek sem kerülne pénzébe — hogy a fűszerek, szatócsok s lehetőleg az ugynevezett „söntésések” ne kaphassák olyan árban az füveg és hordó-sört, mint mink kisebb vendéglosok, hanem 4—6 fillér, illetve 4—6 koronával drágábban. A söráremelés ezáltal főként a gyártás korlátozása idézte elő s ebből kiindulva, esetleg sörhiányra is lehet kilátásunk; tehát, ezen szempontból s célszerűnek mutatkozik ennek a kérdésnek keresztülvitele. A főszempont és célszerűség természetesen a vendéglosok érdekeinek megóvása. Nagyon ajánlatos volna, ha ipar-

társulataink ezt a kérdést szinte fölkarolnák és a sörgyáraknál mielőbb dűlőre segítenek a miénk vinni.”

A Fogadó mai száma „A sör ára” címmel még egy cikket közöl. Ezt a cikket *Németh Aladár*, a debreceni Aranybika fogadó cégjegyzője írta. A jótollu cikkírónak egyik kitétele szintén a vendéglosok sörárak egységes emelésére vonatkozik. Vagyis azt ajánlja, aminek az itteni sorok is kifejezést adnak; az egységet és egyöntetűséget. Mert csak az egységes és egyöntetű eljárás védheti s óvhatja meg az érdekeket, különösen a jelen esetben és a jelen viszonyok közt.

ORSZÁGOS VENDÉGLŐS EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLEMÉNYEL.

Felkérjük a vidéki kartársakat, hogy az Országos Vendéglős Egyesületbe való belépésüket jelentsék be. Bejelentésük után megküldjük az alapszabályokat. Beíratási díj 2 kor. Évi tagdíj 4 kor.

Az Elnökség.

A SZÉKESFŐVÁROSI VENDEGLŐSÖK ÉS KOCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA HIVATALOS KÖZLEMÉNYEL.

Az ipartársulat hivatalos helyisége: VII., Rákóczi-ut 19 sz. Jélemelet (II. udvar).

Hivatalos órák: minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 3—6 óráig.

Jogtanácsot az ipartársulat minden tagja ingyen kaphat, ha az íránt az ipartársulat irodájához fordul.

Az ipartársulat mindennemű hivatalos közleménye kizárólag a „Fogadó” utján közöltetik.

TÁRSULATI ÉLET

Választmányi gyűlés.

A Székesfővárosi vendéglősök és kocsmárosok ipartársulatának választmányja e hó 5-én tartotta ülését, amelyen jelen voltak: Hajos Károly elnök, Ásvány Imre alelnök, Pátzer János, Schitter Vince, Kortsák Alajos, Kirchenknopf Imre, Izsák Mihály, Kousz Antal, Gregorits Simon, Piróceay Imre, Marton József, Andreics József, Schmauder József, Braun Béla, Mayer István és Tompa Lukács. A gyűlésen mindenekelőtt a sördrágulással foglalkoztak. A tanácskozás folyamán arra a következtetésre jutottak, hogy nem találják indokoltnak a sörárak emelését h-ként 8 koronával. A sörgyárak által felhozott az az ok, hogy kevesebb árát használhatnak fel, tehát csökkenteni a sörgyártás mennyiségét, nem lehet jogcím a sör ilyen horribilis drágítására. Megállapítást nyert, hogy a hordókból a töltés és szurkolás után anyagvis hiányzik bizonyos mennyiség, ami a vendéglosok kárát képezi. Az ülésen résztvett vendéglősök aggályosnak tartják a sörgyárak ezen eljárását, mert a vendéglősök a felemelt árak megfelelően az eddigi áraknál drágábban kénytelenek a sört forgalomba hozni, aminek az lehet a következménye, hogy a közönség tartózkodni fog a sörforgasztástól és ebből a vendéglősöknek a magas italmérsi illeték és nagy adó folytán tetemes kárunk lesz.

Az ülés elhatározta, hogy a kereskedelemügyi miniszter urhoz fordul és felkéri, hogy úgy a fogyasztóközönség, mint a vendéglősipar érdekében tegye vizsgálat tárgyává, vajjon indokolt-e a sörgyárak eljárása.

A budapesti szállodások, vendéglősök és kocsmárosok ipartársulata körlevélben figyelmeztette az ipartársulatot, hogy a vendéglősökben takarékosan bánjanak az élelmiszerekkel, ne kérészítsenek sok ételmenüeket stb. — Tudomásul vétetett azzal, hogy a Székesfehérvári V. és K. Ipartársulata ez ügyben még a múlt évben intézkedett tagjainak értesítése útján.

A választmányi ülésen az évi rendes közgyűlés megtartását március hó 31-ére állapították meg. — Ezenkívül az ülés több próbált ügyet is elintézt.

Nagyszombat. Az itteni ipartársulati szikviz- és likörgyár részv. társaság közre-bocsátotta II. évi jelentését az elmúlt 1914. évről. *Bevétel* volt: 53.848 K 46 fill., *kiadás:* leírásokkal és alapítási költségekkel együtt: 47.789 K 30 fill. *Nyereség:* 6098 K 19 fill. — A terjedelmes árajánlatból megállapítható a vállalat gyarapodása és állandó haladása, amihez nagyszombati kartársainknak gratulálunk és kívánjuk, hogy megérdemelt nagy sikereket érjenek el.

Debrecen. Lapunk zárásakor nagy és örvendetes eseményről értesülünk. Ugyanis a „Debreceni fogadósok, vendéglősök és kávéosok ipartársulata” március 8-án tartott évi rendes közgyűlésén *Németh András*, hazai fogadósok egyik legderékabb tagját és Debrecen városának nagy közszereplőjét álló fogadós- és vendéglősét, választották meg társulati elnöknek. A neveztes közgyűlés lefolyását következő számunkban fogjuk teljesen ismertetni.

Nagyenyed. A Nagyenyedi vendéglősök ipartársulata a múlt hónap 17-én tartotta r. é. közgyűlését Sándor János elnöklésével. A közgyűlésen a vezetőség az alakítási időtől történt dolgokat ismertette, majd a rendes évi ügyeket, elnöki jelentést, zárszámadást stb. intézték el, azután megválasztották díszelnökönek *Szeidl József* fogadótulajdonost, aki erre érdemeiket a társulat megalakítása érdekében kifejtett nagyarányú tevékenységével szerzett. A közgyűlés egyben elhatározta, hogy az érdemes kartársnak művészi kivitelű díszlevelet készített, ami valóban sikerült is és a díszlevelet Sándor János elnök és Lázár Róbert alelnök vezetésével, nagyobb számú küldöttség, február 27-én adta át Szeidl Józsefnek, szép beszéd kíséretében. Kartársainak ezt a szép elismerést őszinte, keresetlen szavakkal köszönte meg és biztosította a küldöttség tagjait, hogy a vendéglősipari ügyeknek és érdekeknek ezután is ép oly lelkes támogatója lesz mint eddig és minden ügykezelésénél azon lesz, hogy a nagyenyedi kartársak ifjú szervezetéből a szép-séges Királyhágóntulnak egyik legerősebb ipartársulata fejlődjön.

Csak magyarul.

Fogadót, vendéglőt vagy kávéházat ha létesítünk (nyitunk), csak magyarul hangzású címmel lássuk el, vagy a saját nevünk „cimen” vezessük. Fogadót (szállodát) üzletnél ne a „szálloda” szót, hanem a „fogadó” szót alkalmazzuk, mert a „szálloda” nem magyaros, (az „Königshof”-ból származik.) — „Beszálló-vendéglős” helyett a magyar nótában is megörökített szép „Vendégfogadó” szót használjuk. *Étlapírásnál* étlapírók és éthordók ne használjanak idegen. pl. francia és angol ételneveket. Csak magyarul írjanak. A magyar becsület és önéretet teszi a mai időkben minden magyarnak kötelességévé, hogy: csak magyarul gondolkozzon és cselekedjen.

A magyar nyelv tisztasága szempontjából csak a irandó. Őz (ceze) betűt se névben, se más szóban ne írjon senki.

A sör ára.

Debrecen, március 2.

Sörtermelésünk 1892 óta, midőn a nagy flokszera-pusztítás miatt bortermelésünk lényegesen csökkent, megkétszereződött. De mégsem áll más államokkal arányban. Ennek okát a sörfogyasztást terhelő nagy adóban kell keresnünk. A mi sörfogyasztásunk olyan súlyos adókkal van megterhelve, amelyet egy államban sem láthatunk. Mindaddig, amíg ez az állapot fennmarad, nem is várhatjuk, hogy a mi sörtermelésünk pl. a Németországéhoz csak arányban is összehasonlítható méretet és lendületet vegyen.

Magyarországon mindössze csak 87 sörfőzde van. Eme szám jelentéktelenségét akkor látjuk teljes mértékben, ha szembeállítjuk ama ténnyel, hogy Ausztriában 1550, Németországban pedig több mint 21.000 sörfőzde dolgozik.

A fővárosi 5 sörgyár, u. m. Dréher, Rézsvény, Haggenmacher, Polgári és a legifjabb Fővárosi érdekszövetségben állanak, amely abból is áll, hogy fogyasztási területet leosztották és így mi vendéglősök és kocsmárosok csakis attól a gyártól kaphatunk sört, amelyet a kartell számunkra kijelöl.

Hogy a fővárosi gyárak eme kartellben való tömörültségük révén milyen szép haszonnal képesek rajtuk dolgozni, az mindennél ékeesebben kiténik abból, hogy pl. a Rézsvény Sörfőzde legutóbb bőséges tartalékolások mellett 41^{2/3}%-os osztlékot fizetett.

Mint jól tudjuk, a sör különféle gabonaművekből készül. Ezek a nyersanyagok a háboru miatt megdrágultak. Hozzájárul még, hogy a kormányrendelet értelmében gyáraink a termelési korlátozni kényszerülnek.

De ez így van a velünk együtt harcoló Ausztriában és Németországban is.

A müncheni sörfőzdek a sör árát hl-ként 4 márkával emelték fel.

A fogyasztók érdekeit védő bizottság (Németországban ilyen is van) müncheni választmányja a napokban tartott gyűlésén élesen kikelt a sörgyárak áremelése ellen. Schmitt tartománygyűlési képviselő erőlyes hangu felszólalásában kijelentette, hogy nem marad más hátra, mint hogy a drágítás ellen minden eszközzel harcolni kell. Elhatározták, hogy a tőhadparancsnágnál és a minisiteriumnál elterjesztéssel élnek. Kimondották továbbá, hogy ha a sör árának telemelését ekként megakadályozni nem tudnak, úgy azonnal újabb gyűlést hívnak egybe, amely a kizárás (bojkott) szigorú keresztülvitele nének módjait és eszközeit fogja meghatározni.

A berlini sörgyárak már szerényebbek. Megelégednek egyelőre 2 márkás áremeléssel. De nem mulasztották el egyben annak a kilátásba helyezését, hogy a sörgyártás korlátozása miatt rövid idő múlán újabb jelentékeny áremelést fognak életbeléptetni.

Ez az áremelés természetesen berlini kartársaink körében is erős visszhangot keltett. Minden vendéglős-egyesület behatóan foglalkozott ezze a kérdéssel. Olvassuk el a Német Vendéglős Egyesületek Szövetségének nyilatkozatát, amely azért is igényt tarthat különös érdeklődésünkre, mert teljes mértékben találó a mi viszonyainkra is.

„A sör árának jelenlegi emelése 8 év alatt már a harmadik drágítás. A sörfőzdek az 1906-iki adóferment alkalmával 2.50 márká, 1909-ben pedig 3 márká áremeléssel éltek. A mai további 2 márkás telemeléssel magá a beszerzési ár 7.50

márkával drágult. 1 hl. sörért, amely 1906-ban még 15 márkába került, ma 22 márkát kell fizetni, ami tehát a korábbi ár 50%-os drágulását jelenti. A sörfőzdek jelenlegi áremeléseiket nemcsak a tényleg magas malátá árakkal indokolják, hanem az egyéb üzemi anyagok megdrágulásával is. Pont ugyan ebben a helyzetben van azonban a vendéglős is. A vendéglős ipart az utolsó 8 év adóbeli megterhelései és társadalmi fejlődése oly mértékben sújtják, hogy teherviselő képessége eljlesztő mértékben csökkent. Ez a tény kétséget kizáróan kiténik azon vendéglősök számának növekedéséből, akiket a negyedik ipari adóosztályba kellett utalni. Ha tehát a vendéglősök ma elhatározzák magukat arra, hogy mérsékelt emeléssel élnek, úgy meg vannak győződve arról, hogy a nyilvánosságnál megértéssel találkoznak.”

Ezt az okos és tárgyilagos nyilatkozatot igen sok németországi szakegyesület írta még alá.

A pilseni sörgyárak február 22-ike óta szintén jelentékeny áremelést léptettek életbe.

Ezek után el lehattunk késülve arra, hogy a fővárosi sörgyárak ezuttal sem fogják kartellben való tömörültségüket paragon hevertetni.

De hogy a fővárosi gyárak oly hirtelen, az utolsó órában publikálták áremelésüket, anélkül, hogy csak lélekzethez is engedtek volna jutni bennünket és hogy oly horribilis, az osztrák és német drágítást messze túlhaladó, hl-ként 8 koronás áremelést léptettek életbe, ez már tényleg túlhaladja azt a mértéket, amelyet jogosnak és méltányosnak lehetne nevezni.

Ez is egy kiténi — fájdalom a mi elevenünkbe vágó — példa arra nézve, hogy megfelelő szervezetséggel, egyetértéssel mennyire uralni lehet a piacot.

Miként kell azonban ezt az áremelést, ezt a súlyos új terhet pariroznunk?

Egyik kívánatos megoldás az volna, hogyha az állam a fogyasztási adókat megfelelő mértékben csökkentené, hogy ily módon a fogyasztó közönség a drágulást ne érezze meg. Tudjuk, hogy nálunk a sör után kétféle adót is kell fizetni. Először söradó, amely hl-ként és cukormérő fokoként 34 fillér, másodsor söradó pótlékot, amely hl-ként és cukormérő fokoként 80 fillér. A magyar állam évi söradó jövedelme 2.700.000 hl. telemelés mellett 37 millió korona. Ausztriánál 19.000.000 hl, tehát hétszer annyit telemelés mellett 3 millió koronával kevesebb, 34 millió korona. Montecuccoli óta tudjuk, hogy a háboru hoz az államnak minő 3 dologra van szüksége s ezért naivitás volna feltenni, hogy a kincstár lemond eme jelentékeny jövedelméről. A pilseni sörgyárak egyébként folyamodtak az osztrák kormányhoz a söradó redukálása miatt. E gyárak azonban bizalmas uton azonnal értesültek arról, hogy kérelmük kedvező elintézéséről szó sem lehet s ezért még a hivatalos értesítés bevárása előtt életbeléptették új áraitak.

Az igazi, ideális megoldás természetesen az volna, ha a vendéglősök maguk felállítanának egy sörgyárt, amely képes volna a kartell hatalmas uraival versenyezni. Ez a megoldás azonban a mi tőke-szegény országunkban ezidőszert — fájdalom — csak utópia.

Nem marad tehát más hátra, minthogy nekünk is megfelelő, mérsékelt emeléssel kell élünk. Itt csak az a fontos, hogy mindannyian egyértelműen, egyetértve járjunk el. Az egyenrangú vendéglősök és sörházak egyöntetű áraitak léptessenek

Hátralékos előfizetőinket

itt is kérjük, hogy esedékes tartozásukat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Fogadó kiadóhivatala.

életbe, amely megállapodás kötelező legyen s amelynek megszégyes bűnsággal büntetessék. Ezek az esetleges bírságok a béna vagy súlyosan sérült vendéglős és pincérkatonák javára legyenek belizetendők.

Ne resteljünk ez ügyben sem német kártyásainktól tanulni, akik a szervezetségnek, az egyesületi élet értékelésének, az összetartásbeli öntudat erejének minden alkalommal oly kiváló példáit nyújtják.

Nemeth Aladár.

A béna vagy súlyosan sérült vendéglős és pincér katonáért.

Felhívás a nemes szívekhez.

A „nagy-háborúnak” nemcsak elesett és sebesült hősei, hanem súlyosan sérültjei is vannak. Lesznek, kik kezüket vagy lábukat veszítik el s egész életükre bénák, nyomorékok maradnak. Mi lesz az ilyen harcosokkal és mi lesz a mi béna katonáinkkal, mi sors vár ezekre a háboru után? Azoknak, kiket a sors kegyelme megkímélt a csaták gyilkoló tüzeitől, emberi és hazafiúi kötelességük gondoskodni a csonka hősök sorsáról. Hiszen érték, az ő nyugalmukat és megélhetésüket biztosító: Haza védelmében lettek nyomorékok.

Gondoskodjunk mi is a mi katonáinkról. Ugy amint cselekednek egyes foglalkozási ágak, amelyek az ily célból gyűjtött vagy adakozott összegből segítik vagy fogják segélyezni a hozzájuk tartozó, súlyosabban sérülteket, bizonyos átmeneti időn át vagyis addig, amíg a gondozó Állam intézkedhetik azoknak végleges ellátásáról. A mi iparunkhoz tartozóknak, mint azt a Fogadó nem egyszer közölte, 55—60⁰/₀-ka van bevonulva, tehát a háboru után itt is lesznek és pedig nem kis számmal, akik hasonló segélyre szorulnak. És a mi iparunkhoz tartozók: vendéglősök, kávéosok, pincérek nem fogják azt tenni, de nem is tehetik, hogy azokat, akik az ő körükből, hus- és vérükből valók, őrök kézzel bocsássák el. Fognak adni itt is ott is, ki mennyit bír, ki amit tud. Ámde, mindez csak koldusadomány, mert ezt a mi csonka hőseinknek házankint és személynként kell összeszedgetni; már pedig ők nem koldusadományt érdemelnek. Hát ezen kell tennünk, minthogy rajtunk kívül ki sem fogja hasonló segélyben részesíteni a mi katonáinkat.

A segítés módját pedig úgy gondoljuk, hogy bizonyos alapot gyűjtünk össze és ebből az alpból adjunk azoknak, akik arra tényleg utalva lesznek; addig is legalább, míg róluk végleges gondoskodás, más uton történik. Lesznek, akik elvesztett lábukat „múlábbal” szeretnék pótolni s erre kérnek segítséget. (Ilyen esetünk már is van.) Ezeket sem hagyhatjuk támasz nélkül. Szóval, tennünk kell a súlyosan sérült és segítésre szoruló vendéglős és pincér katonáinkért.

Főkérdés azonban, hogy kik vegyék kézbe ezt a kérdést, úgy, hogy annak sikeres megoldása biztosítva legyen. A mi nézetünk az volna, hogy a fővárosi társulatok és pedig a Glück Frigyes elnöksége alatt álló „Budapesti száll. vendéglős és kocsmai ipartársulata, a „Székesf. vend. és kocsmárosok ipartársulata” a „budai vendéglősök ipartársulata” és a „Száll. vend. pincérek stb. orsz. nyugdíjgyesülete” elnökei vagy ezen intézményeknek egy-egy küldöttjei jönnének össze és alakítanának egy külön segélyző bizottságot; vagy pedig megbíznák valamelyik intézményüket a szükséges alap összeggyűjtésével és a segélyezések eszközzésével. Ennek az összejövételnek és a további

intézkedéseknek természetesen mielőbb kellene megtörténni.

A „Fogadó” pedig máris fölhívja az ő közönségét, úgy az üzletlajdonosokat mint a pincéri-kart, hogy ezen valóban időszzerű s mindennél nemesebb és hazafiásb célra gyűjtőessék és rakosságák össze főlölségei filléreiket, s küldjék be egyelőre a Fogadónak. Mi a beérkező pénzeket a fent említett — remélhetőleg hamarosan megalakuló s a nemes tettet vállaló — bizottságnak fogjuk beszovaltatni. A bármily csekélységet adakozók nevei közölve s a beküldött összegek, minden számban nyugtatva lesznek.

Egyben bejelentjük első segélyezésre Balla Gyula főpincért, aki a kárpáti harcok következtében egyik lábát vesztette el. Balla főpincér neje (lakik: Bpest, VI, Aréna-ut 150, I, em. 14) a napokban járt fönt szerkesztőségünkben s könnyezve adta elő, hogy férjének egyik lábát amputálták, a kárpáti csatákban szerzett sebesülés következtében. Arra kért bennünket, ejtsük módját, hogy annyi összeghez juthasson, hogy férjének műlábát készíthetessen.

Ilyen, vagyis a Balla Gyulához hasonló esetek fognak még akadni. Akadnak olyan vendéglősök is, akik bevonulássukkor jólmenő üzletet hagytak itthon, s mikor visszatérnek, vendéglőjüknek hült helyét, családjukat pedig a legnagyobb szűkségben találják. Az ilyenek is mind segítségre lesznek utalva és micsoda nagy jótétemény lesz rájuk nézve, amikor az első pillanatban 50 vagy 100 koronához juthatnak. No és nem-e érdemlik meg ezt a segélyt, — hisz értünk, az egy és mindnyája legnagyobb javáért lettek nyomorékok vagy vesztették el vagyonjukat. A minden jótékonyág iránt oly fogékony vendéglős és pincér szívek, vegyék szeretetükbe ezt az ügyet s a nemes célra ki ki gyűjtsön és adakozzon.

KÜLÖNFÉLE KOZLEMÉNYEK.

Kérelem az előfizetőkhoz. Fölkérjük azon t. előfizetőinket, akik előfizetésükkel el vannak maradva és azt eddiggel sem rendezték, hogy laptartozásukat az előzőleg lap vagy levél útján kapott postautalványon kiegyenlíteni sziveskedjenek. Akiknek előfizetése most vált esedékessé, az előfizetés beküldése céljából szintén postautalványt mellékelünk. Ugy ezek, mint az egyéb pénzküldemények: *Fogadó kiadóhivatala*, Budapest, VII., Rákóczi-ut 19. intézendők.

A Balatoni Szövetség közgyűlése. A „Balatoni Szövetség” március hónap 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Budapesten a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség tanácstermében (Rákóczi-ut 38. sz. III. 15.) tartja évi közgyűlését. A közgyűlésen a következő tárgyak szerepelnek: Elnöki megnyit. Jelentés a szövetség 10 éves és múlt évi működéséről. A számvizsgáló-bizottság jelentése a lefolyt év számadásairól és a szövetség vagyonáról. A folyó évi költségvetés megállapítása. Korelnök választása, a tisztújítás idejére. Elnök, 3 alelnök, ügyész és pénztáros választása. Tiszteletbeli tagok választása. Az igazgató-választmány kiegészítése. Írásban a közgyűlés előtt 3 nappal a szövetség irodájában beadott indítványok tárgyalása.

Visszaelés vendéglői iparendelvényekkel. A pálinkás-boltok és az ilyen „butikokkal” kapcsolatos „söntések” nagyon elszaporodtak az utóbbi időben. Volt is szó ellentük elég s a vendéglős-ipartársulatok vezetőségei tisztán kimutatták, hogy ezek a „se fu se fa” üzlet-lélék, nemcsak a tisztas vendéglős-iparnak vannak ártal-

mára, hanem másoknak is. És ez beigazolást is nyert a mai rendkívül időben Ugy tudniillik, hogy a háborus viszonyok folytán az ilyen „butikák” forgalma is nagyon mecsappant s ezen segítőndő, sokan vendéglői iparendelvélyt váltottak, hogy e réven a vendéglőknek hetenkint járó 85 kr per liszthez juthassanak, amit aztán széken kiosztottak a napi „kundsattjaiknak”, sőt ily módon több „vevőre” is szert tettek. Hogy az üzleti forgalom emeltesnek ez a módja nem egyéb, mint visszaelés a vendéglői iparendelvélyvel, az kétségtelen és ezért helyesen tenné a hatóság, ha megállapítaná, hogy az eléle ipari jogosítvány kit illet és kit nem illet meg. Még célra vezetésből volna, ha ebben a megállapításban a vendéglőspartársulatok is közreműködésnek.

Az „Amke” számolócédulái. Az „Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület” vezetősége legelőli járt a számolócédulák jótékonyág terén. Ugy tudniillik, hogy temélten sok ezer számolócédulával láttak el sok főpincért, akik a számolócédulák darabját 2 fillérel fizették nekik. A 2 fillérek persze a vendégeknek számoltattak be s így igen sok ezer koronáskát vágta zsebre az „Amke” emberéi. Ezek a koronák azonban, ép mint az egyéb címeken bezebeelt összegek is, elusztak, amiért aztán az „Amke”-nek egy-két „ügyvezető” emberét a rendőrség vette pártfogásba. Főpincéreink legyenek óvatosa a jövőben, az eléle számolócédulák elfogadásánál.

A Fogadó 6-ik oldalán közölt „Pályázati hirdetés” (a karlovai vasuti vendéglőre) a „Műv.” igazgatósága titkárságának délelött lapunkhoz intézett értesítése szerint, tárgyalatlanná vált.

A kocsmai hitel falragaszokon. E hónap elejével, szerte a fővárosban újmódi falragaszok jelentek meg. A falragaszokon az lett hírlv adva, hogy vendéglők, kocsmák és egyéb italmérő helyek meddig mehetnek a hitelynyújtásban. A kerületi elöljáróságok ezt a hitelt a káros hitelylveletről szóló 1883. évi törvény értelmében négy koronában állapították meg. Aki ezen összegnél nagyobb hitelt nyujt, azt a szégyenalap részére száz korona bírsággal sújtják.

Szántsák föl a löversenyteret. A székesfőváros tanácsától kezdve minden gazdasági testület, minden józan polgár és napilap arra buzdít és lelkesít, hogy a fővárosban és környéken ütlessenek be minden őrés helyet és telket burgonyával, zöldséggel és más élelmicikkel. A Fogadó ezennel szinte a fentiek közé áll és pedig egy igen jó eszmével. Azt ajánlja a főváros illetékes osztályának, hogy szántsassa vagy ássassa föl a nagy kiterjedésű és majd a főváros szívében lévő löversenyteret, amelynek pompás földjén buján teremnek: krumpli, saláta stb. zöldségfélék s borulnak a félköbös vékanagyságu káposztafekék és mindebből jólv többet szarvelhetnek, mint amennyi a József, Ferenc és a Csikgő városrészek lakóiának szükséges. Az ássatát pedig lehetlőleg azoknak a léha, munkakerülő emberekkel végeztessek el, akik vasárnapokon és hétköznapokon minden időt azon a tengeryeni áttokkal telezört területen szoktak eltölteni. Azt hisszük, a Fogadónak ez az eszméje a fővárosnál szerető fogadtatásra és pártolásra talál.

Háborus jótékonyág. A szatmári Pannónia-kávéház pincérkara nevében Tatay Pál főpincér 20 koronát juttatott a háboruban megvakult katonák részére. Ugyancsak 20 koronát küldött Kolozsvárra a harctéren lévő Klein József családja részére is.

A Borszéki fürdő részv. társaság élére új igazgató került és pedig az e téren ugyancsak képzett Fenyő Gyula személyében. Fenyő igazgató hosszú éveken keresztül a Szt. Lukácsfürdő r. t. tisztviselője volt és innen került ügyvezető-igazgatóhoz, a „Magy. ásványvíz forgalmi és kivitel r. t.”-hoz, s vezette itt az ügyeket a vállalat fölhasználásával, amely tudvalevően a múlt hónap végével nyert befejezést. Hogy Fenyő igazgató a mostani állását is a legjobban be fogja tölni, azt képességén kívül az eddigi működésében elért sikerei biztosítják.

Esztergomna

1000 hektoliter befogadása pince bérbeadó. Ugyanott egy jókarban levő, fordítható tekeaszat eladó. Bővebbet

Fürdő-szálló — Esztergomna.

Még tizenöt százalékkal... A likörgyárosok néhány héttel ezelőtt tíz százalékkal emelték a szeszis italok árát. Az áremelést ugylátszik kevésnek találták a szeszelőállítók, mert ahhoz még tizenöt százalékok csaptak. A tizenöt százalékos újabb áremelést e hónap 3-án határozták el.

Ezüst, kínai ezüst evőeszközt és hasonló árut, lehetőleg mindig újat vegyünk, mert a használt csak csekély százalékkal kerül kevesebbe. A legjobb ilyen áruk Budapesten, a IV. ker. Váci-utca 8. sz. alatt létező és előnyösen ismert *Hermann J. L.* cégnél szerezhetők be.

A papírdrágaság és a szaksajtó. A háború viszonyok mindenre, így a papírcikkre is kihatnak, tehát ez is drágul és pedig újabban megint 10 százalékos áremeléssel. Így határozta ezt el a papírgyárosok s a papírgyári képviselők és nagykereskedők. Ezt a drágasági esetet egyébként csak azért ösmertetjük, hogy a mi közönségünk ebből is láthassa, hogy a mai időben mily sok nehézség merül föl a lapkiadásnál, s legkivált a miénkhez hasonló szaklapoknál, amelyeknek még az a nehézségük is meg van, hogy előfizetők száma ilyenkor nem emelkedik, hanem legfeljebb csak csappan. És ezért is nagyon meg van indokolva az a kérelem, amellyel a Fogadó többszörönként fordul az ő t. előfizetőihez, hogy a jelen körülmények közt különösen juttassák kifejezésre jóakaró támogatásukat, úgy tudniillik, hogy akinek előfizetése esedékessé válik, ne várja be az első főlészóitást se, hanem küldje be a szokásos fél- vagy egész évi díjat. A lapunk kiadásával kapcsolatos drágaságot, amelyet nemcsak a papírnál, hanem mindenféle más nyomdai cikknél, sőt a nyomdai munkálatságnál is nagyon megérzünk, csakis úgy tudhatjuk elviselni, ha t. közönségünknek imént jelzett jóakaró támogatása mindenkor velünk van.

Mundus, az egyesült hajított fabutorgyárak rt. a legérgebb butorgyárak egyike, melynek gyártmányai a fogadós, vendéglős és kávé szakkörökben is igen elterjedtek és kedveltek. A jövővü című hírdetésére itt is fölhiujuk t. olvasóink figyelmét.

Kocsmai záróra Baranyában. A baranyamegyei alispán a belügyminiszter rendelete értelmében a szolgabírákat és jegyzőket utasította, hogy a megye területén lévő községi kocsmák egy vasárnap, mint hétköznapiakat át esti 9 órakor zárjanak.

Takarekcskodás a liszttel! Vendéglős ipartársulatok ezt a felhívást intézték tagjaikhoz: — A rántáshoz szükséges lisztet tízed részére csökkentésük. Az a főzelék-szakácsné, aki nem tud lemondani lisztpazarló hajlamáról, elbocsátandó vagy 3 ad fizetéssel megtartandó. Attól a főzelékes srakácsné, aki hanyagságának azzal ad kifejezést, hogy a rántást megfelelően nem kavarja el s a főzelékben rántásgombócokat hagy, bárha egyébként keilő hig lével is csinálja a főzeléket; a szokásos bor- vagy sörrel elvonandó s ezenkívül 30 koronát kell levonni fizetéséből a háború sebesültjei javára... Sajnos, ezt a felhívást nem a budapesti vendéglős-ipartársulatok bocsájtották ki, hanem ausztriai társulatok. Holott pedig eféle okos intézkedés Budapestben inkább elkelne, mint Ausztriában.

Papírszálvéta beszerzése végett forduljanak t. kartársaink a „Fogadó könyvnyomdához“ (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 34.) mely ezt a cikket a legjobb minőségben és legmérsékeltébb áron szállítja rendelkezéinkre.

GYÁSZROVAT. — *Elhunyt fogadósé.* Özv. Horváth Jánosné, néhai Horváth János, a miskolci Grand-fogadó úti tulajdonosa özvegye, február 23-án Nyíregyházán elhalálozott. Az elhunyt úrnő egyike volt a legképzettebb fogadóséknak és vendéglőséknéknak s az igazi jó magyaros konyhának valódi ismerője és kezelője volt. Temetése február 25-én történt a közönség nagy és megilletődött részvétele mellett. Elhunytban Papp Lajos kartársunk, a nyíregyházi Korona-fogadó tulajdonosa és neje a jó anyóssá és szerető édesanyját gyászolja.

Kovács János, a trencsényi „Ilavá“ fogadó tulajdonosa elhalálozott. Elhunytát bánatos özvegye és kiterjedt rokonság gyászolja.

Szelestey Géza, hatvani főpincér s hosszabb ideig volt síméri vendéglős, a múlt hónap 2-án, 37 éves korában elhalálozott. Temetése február 4-én történt Hatvanban, nagy részvét mellett. Halálát özvegye sz. Neubauer Mária és két kts gyermeke gyászolja. Béke poraikra!

A mi katonáink.

— Háborús levelek. —

Egy-kettőre vége van a télnek... És itt lesz a tavasz. Kék ibolyácskáival, sok szép fehér és sárga kis virággal, amelyek különben itt-ott, kerti sövények tövében, a napsütéses helyeken, már is nyitják kedves kis fejcsékjüket. Fakadnak nemsokára a cseresznyefák bimbói és kirüggyeznek a parti füzek, jegenyék és szelencelák... Ezalatt pedig nyílnak, mindegyre nyílnak a háború vérsíros rózsái és lólyvást tartanak a harcok, amelyeknek, ki tudja mikor lesz végük? Talán a májusi rózsanyilás idején, talán szép piros Pünkösdre, talán tovább, talán előbb — ki tudná megmondani...

Messze Szibériából, onnan, ahol talán madár se jár, két levél érkezett. Az egyiket *Kovács Dániel* 32 tes honvéd, a József-köruti Valéria-kávéház tulajdonosa írta. *Kovács* kartársunkat, kt az első mozgósításkor vonult be, már-már elveszettnek hitték; majd öt hónapja nem jött hír felőle. Ifjú neje a hadügyminiszteriumban is és a svájci tudakozó-iroda utján is kereste; sem itt, sem ott nem tudtak biztosat róla. Most aztán maga értesítette kedves feleségét, hogy november hónap elején a San folyónál orosz fogságba esett s most Szibériában van és a legjobb egészségnek örvend.

Arany János, fővárosi vendéglős írta a másik levelet. Arany kartársunk is augusztus elején vonult be s róla se tudtak hat hónapig. Az utolsó levelét szeptember elején, a galiciai harcokról írta. Azóta nyoma veszett. Fiatal felesége, aki a múlt évi november elejével a Podmanicky-utca 21. sz. alatti vendéglőjüket is bezárta; keresett, kutatólt utána, de hasztalan, nem akadt rá. E hónap 7-én aztán megérkezett a mi katonánk levele, amelyben értesíti kedves asszonyát, hogy Galiciában mint sebesült, még szeptemberben orosz fogságba került; sebéből azóta fölgógyult s most a szibériai Berezovkán, Bajzalka mellett van, jó erő s egészségben. — Egyben ezúton értesíti *Orthoffer Gusztáv* bajtársra nejét, (Nagykanizsa, Báthory-u. 16.) hogy lérije is vele együtt foglyoskodik és ugyancsak jó egészségnek örvend.

Vonulnak, egyre vonulnak be az új harcokos s köztük a mi katonáink is. A legutóbb bevonult jó öreg népfőlkölközött van *Kuti István* is, a Székesf. vendéglősök ipartársulata választmányának tagja, aki bevonulásáról lapunk szerkesztőjét a következő sorokban értesítette:

Kedves Barátom! Engemet is behívatt katonai szolgálataira az I. honv. gy.-ezredhez. Valószínűleg rövidesen megyünk is a nagy közmunkák végzésére, a harctérre. Mi öreg csontok eleget fogunk tenni a reánk váró kötelességnek; ti pedig végezzétek itthon a mi közdolgainkat. Üdv. mindnyájatoknak! Tisztelet hived *Kuti István*.

Tényleg el is ment és vele együtt „maszírozott“ *Hajba József* belvárosi vendéglős kartársunk is. — Nem rég vonult be *Gedeon József,* gölncibányai vendéglős. *Ujhelyi Adolf,* losonci Központi-fogadós, és *Brenner János,* az esztergommegeyi Piszke község ismert nagyvendéglőse, *Kutrovác Jenő* pápai vendéglős kartársunk az ősi hónapokban vonult be, azóta meg is sebesült s gyógyulás és pihenés céljából most otthon tölt néhány hetet. *Zámolyi Dénes,* ugyancsak pápai sörödés, már az első mozgósítás óta a harctéren van; ugyancsak azóta harcol a hazáért *Lengyel István,* a györmegyei Bezi község nagyvendéglőse és *Németh Antal*

jóhírnevű balassagyarmati vendéglős kartársunk.

Popovics Sándor nagyváradi vendéglős kartársunk szintén a küzdők sorában van. — A vendéglőt — írja derék neje — magam vezettelem, magam dolgozotok. Nem nagy a bevétel, még kisebb a haszon, épen hogy csak az élelemre való bejön. De azért a mi „Fogadónk“ csak jőjjön. Majd ki fogja egyenliteni a járandóságot szegény férjem, ha hazatér. Tiszteletük *Popovics Sándorné*.

Kovács Sándor, jászberényi vendéglős, érdekes sorokban jelenti be Bertalan György ottani kartársa bevonulását. — Ne küldjék a lapot t. szerkesztőség — írja — Bertalan urnak, mert már öt hete bevonult: a családja sincs itt, el vannak utazva. De ha lehet, tartsák meg számára a lapjait, mert szereti a Fogadót s utólag is gondosan elolvassa majd az elmaradt számokat. Ha valamivel hátra van, ki fogja egyenliteni, mert derék, becsületes ember és nagyon jó kolléga.

Ezekután pár kitüntetésről és előléptetésről számolunk be. — *Dr. Gyenes Manó* tart. honvédhadnagy, az Orsz. V. Egyesület ügyésze, ki még október elején bevonult, főhadnaggyá lett előléptetve. — Hasonló előmenetelben részesült egy másik derék barátunk is, dr. Szalay László tüzérhadnagy, budapesti orvos, tanáregéd, (az előnyösen ismert deveseri postamester és somlyóhegyi szőlőtulajdonos: Szalay Ottó fia) ki már augusztus óta harcban van, főhadnaggyá lett előléptetve.

Van egy derék, kitüntetett hősnök is, aki kétszeresen és mindkét esetben a legnagyobb kitüntetést nyerte hősiességeért. A győri születésű és ismert *Skarba Lajos* főpincér, a 19. gy.-ezred szakaszvezetője először az arany vezérségi érmet nyerte el, míg most Vilmos császártól a vaskereszt kitüntetést kapta hősi vezérsége jutalmául.

Hogy a 19. gy.-ezred a német császár figyelmét is maga után vonó nagy hősi dolgokat mivelt, ezt igazolja *Sámsony János* barátunk tátra-virágvolgyi vendéglős és fürdőbérő levele is, melyben ezt írja:

„Unokaöcsém, Frigyes, közöskapitány a 19. gy.-ezred gépegyverosztyánának parancsnoka, a hadikéitménnyel ellátott érdemkereszttel lett kitüntetve. Ez az én kedves öcsém — áldott jó fiu — mindössze 32 éves, a háború kezdetétől sok csatában vett részt s eddig minden bajtól megmenekült. Bárcsak a jó Isten óvna meg, hogy egészségesen visszatérhessen övéihez.“

Ezt kívánjuk mi is őszinte szívből a mi katonáinknak. Óvja és tartsa meg őket Isten, hogy ép testtel és jó egészséggel térhessenek vissza valamennyien körünkbe.

ÜZLETI HIREINK.

Figyelmeztetés. Azon előfizetőinket, kik a „Fogadó“ a megjelenés napján nem kapják meg, kérjük, sziveskedjenek a kiadóhivatalt egy levelező-lapon értesíteni.

A háború alatt is, úgy mint más időben, teljesítse mindenki kötelességét. A „Fogadó“ azon t. előfizetői, kiknek előfizetése esedékes, szintén küldjék be az esedékes díjakat. És terjesszék a „Fogadó“ szaklapot mindentől. Az előfizetési pénzeket a kiadóhivatalba Budapest, VIII., Rákóczi-ut 19. sz. alá kérjük beküldeni.

Jó új-borok. A múlt évi rossz időjárás következtében alig volt vidék, ahol jó bor termett volna. Kivétel képez a „Visontai“ és a Mátrahegyaljai Szőlőtelepek Borárterkei s t. társ., melynek új borai minőség tekintetében még az eddigi termést is jóval föltülműlják.

Kassz Béla előnyösen ismert kartársunk, a kecskeméti Beretvási-fogadó volt tulajdonosa, ugyanott az Otthon-fogadót átvette, amelyet megfelelően átalakította és újjan berendezve nyitott meg ünnepélyesen.

Molnár Vilmos értesítése. Molnár Vilmos, az előnyösen ismert budapesti sérvkötő és keztgyógyász, a jóhírnevű pincértáskák és számolótárca szállítója (Budapest, IV. Károly-körút 28) ezúton értesíti az ő t. rendelőt, hogy a bőrúrak árának emelkedése folytán bizonyos csekély százalékal szintén kénytelen emelni készítményei árát. Kéri az érdekelteket, hogy ezen értesítését tudomásul venni szíveskedjenek.

Herman Miklós előnyösen ismert nagyszombati fogadós és vendéglős üzletét (nem Nagyszombaton mint előzőleg tévesen közölték, hanem Nagyszombatban) vette át saját kezelésébe. Ugyanez alkalommal Herman kartársunk egész ujan renoválta és rendezte be üzletét.

Üzlet-vétel vagy átvétel alkalmával szokásos „vendéglős-átvételi” vagy „vendéglős-nyitási” értesítések és minden egyéb nyomtatványokat t. kartársaink a *Fogadó-nyomdában* (Budapest, Szentkirályi-utca 34. sz.) rendeljék meg.

Hodmezővásárhelyen a Feketesas nagyfogadót, mely mint egy múlt évi számunkban említettük, majdnem tüzéssz áldozata lett; agilis gazdája *Lendek Pál* kartársunk megfelelő újonnan átalakította, több szobával kibővítette és egy a szobákat, mint a nagy kiterjedésű, kávéházat valamint éttermekeket egész új és fényes berendezéssel szerelte föl és a fogadóban a központi fűtést vezette be. Az ünnepélyes megnyitás február elejével történt.

Kecskeméten a Csányi-utca 5. sz. alatti vendéglőt *Junghirth Lajos* volt ottani fogadós kartársunk megvette és azt egész újonnan berendezve nyitotta meg ünnepélyesen.

Vasuti vendéglős urak „papir-szalvéták” szükségesleteket s a szükséges üzleti nyomtatványokat a *Fogadó-nyomda* vállalatnál, (Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 34) sziveskedjenek megrendelni.

Szegeden a Meteor-kávéházat *Grünbaum Izidor*, volt kévéházi üzletvezető megvette s azt teljesen átalakította és a mai igényeknek megfelelően rendezte be. Az ünnepélyes megnyitás e hónap folyamán történik.

Sajtót jól csakis az előnyösen ismert *Stauffer és Fiai* répelaki sajtógyáros cégnél rendelhetünk. Ez a cég saját gyártmányain kívül eredeti emmentáliban, állandóan nagy raktárt tart és ugy gora kiszolgálás mint kiváló minőség szállítás tekintetében a legmesszebbmő igényeket kielégíti.

Csongrádi hírek. — *Halász Daniél*, volt szentesi vendéglős kartársunk a Magyar király-fogadót átvette és azt teljesen átalakította és új modern berendezéssel szerelte föl. — *Schönfeld Adolf* vendéglős kartársunk, ugyanitt az Erzsébet-fogadót vette át, amelyet a mai igényeknek megfelelőleg egész ujan renovált és rendezte be.

Veszprémben az Elite kávéházat tulajdonosa: *Bloch Sándor* kartársunk teljesen átalakította, megnagyobbította és egész ujan rendezte be. Az ünnepélyes megnyitás január 15-én történt.

KERESZTENEK. T. olvasóinkat kérjük, hogy az alább keresett címek holléteit, kartársi sziveségükből, a megtudni óhajtoókkal egy levelezőápon közöljék.

Simon János éthördő (szekszárdi) és *Ambrus Gergely* csapos holléteit kéri tudatni egy lev. *Lambert Szilveszter* András főpincér, Székesfehérvár, vasuti vendéglős 1-11. oszt. étterem.

Komáromban az Emke kávéház ismert tulajdonosa Molnár Zsigá kartársunk ugyanazon kávéházat megvette s azt egy modern, 24 szobás fogadónak alakította át. Ugyancsak a kávéházat is megnagyobbította s ugy ezt, mint a fogadói részt fényes berendezéssel szerelte föl. A nagyszobású üzletet ünnepélyesen február elejével nyitotta meg.

Vendéglős és kávéházi cikkek beszerzése. Ugy az éttermi, mint a kávéházi főpincérek: fogadjó, kávéházi és éttermi irodai szerek, tábla- és dákókrékák, valamint az ételáprású szükséges *hektograph*-lapok, *témta*, *tol* stb. egyéb szükségletüket a legutányosabb árak mellett a *Fogadó-nyomda* vállalat Budapesten, VIII. Szentkirályi-utca 34. rendelhetik meg és szereshetik be.

Elcsereált nevek. Előző számunkban a töredék két nevet cserélt el és pedig egy fogadós kartársunknak és egy városnak a nevét. Ugyanis az előző hírből kiigazitott *Meixner Gusztáv* miskolci fogadós nevét megint „Ottó”-ra és Nagyszombat-ot „Nagyszében”-re csereregáltuk el. Amit ezennel visszacsereélve, helyregeztünk.

A legkellemetlenebb féreg a patkányféreg, tartja a székel ember. És ezt tapasztalják, akik gazdálkodással s még inkább, akik sertésenyésztéssel foglalkoznak, így sokan vidéki városi és községi vendéglősök és kocsmárosok is. Ugy utóbbiak, mint bárki más, ha e kellemetlen férgeltől megszabadulni akarnak, használják a „*Patkányin*” irtószert, melynek beszerzése alig kerül valamibe. A „*Patkányin*” irtószere vonatkozó szükséges tájékoztatást pedig a „Fogadóban” közölt ilyen című hirdetésünk nyújtja.

Lakás- és helyváltozásukat jelentő tisztelt pincér-előfizetőinket kérjük, hogy volt alkalmaztatásuk vagy lakhelyüket szintén sziveskedjenek megírni. Fogadói kiadó-hivatala, Budapest, Rákóczi-ut 19.

HELYVÁLTOZÁSOK. *Leöffinger Ferenc* Budapesten a Palace-fogadós szobaőnöki állását töltötte be. Zomborban a Vadászkiirt-fogadós étterme főpincér állását *Herskovits Miksa* foglalta el. Eszéken a Royal-fogadós főpincér állását *Kalina Károly* töltötte be. B-Csabán a Fiume nagyfogadós étterme főpincér állását *Bács Gyula* tölti be. Mellette *Czener Andor* éth. működik. U. itt a szobafőp. állást *Frank Richárd* tölti be. Cegléden a Nemzeti-fogadós főpincér állását *Szűcs Ambrus* foglalta el. *Konrád István* Szegeden a Royal-fogadós főpincér állását foglalta el. Veszprémben a Korona-fogadós kávéháza főpincér állását *Schovanetz Antal* foglalta el. U. itt a Pentke-kávéház főpincér állását *Gottlieb Desző* töltötte be. *Szeibert Gyula* Debrecenben a Pilzeni-étterem főpincér állását tölti be.

NYILT-TER.

E rovat alatt közöltek nem félelős a szerkesztőség.

Az alkalmaztató főnökökhöz!

Üzleti teendőkhöz jártas nő, kinek férje (főpincér) hadbavonult, gazdaasszonyi, konyha- vagy spótsé- felirónói állás elnyerése iránt fordul a vendéglős urakhoz vagy az olyan üzlet tulajdonosához, kinek férje vagy más üzleti hozzájárulója szintén be van vonulva. Illető mellett férjhez ment, több évig volt pénztárkezelője egyik nagyobb hazai fűrdőnek. Szives megkereséseket ezen címre kér: *R. J.-né* Debrecen, Varga-utca 24.

EGYRÖL-MASRÓL.

Kenyér kérdés.

— Tudod-e Bende, hogy nincs kenyér. Se liszt, se kenyér, se a pékenél, se az árucárnokokban...
— Nos és baj az?
— Hát hogyné volna baj, mikor a századik ember se jut kenyérhez.

— Mondom, hogy nem baj az. Mert ugyanis ha teljes létszen a hiány ezen a téren, akkor föltétlen módját fogják ejteni, hogy legyen kenyér. — Okosította ki pályatársát a Bende boros.

Kénszeletek.

Az asszony olyan mint a hold: változó; de olyan is mint a felhő: viharzó és könnyen sírásra hajló.

Mi hasonlatosság a háború és a válópör között? Mind a kettő sokáig tart...

Mi különbség van egy pesti főzékes szakácsné meg egy pék között? Az egyik liszt nélkül akarja sütni a zsömlét, a másik pedig csupa liszettel csinálja a főzéleket.

Kimaradt ennek a rovatnak több közleménye, köztük a *Pacalfőzések* is.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

Azon t. előfizetőink, akik a hozzáknak intézett leveleikre választ nem kaptak, jelen rovatunkban tájékoztatjuk meg a felelő választ. Csakis előfizetőinknek válaszolunk.

6-r Zala. Ha az üzlet a háború idején nyitva van, akkor tartozik fizetni az említett járulékokat; a váltó és más hasonló tartozásoknak csak a 10% át köteles felszámolni. A kéréses folyamodvány miatt nem szükséges ügyvédhez menni, a jegyző is elintézi. — Fogarasi. Szándékukat csak helyeselhet-

jük. Csak arra legyenek figyelemmel, hogy az áremelésnél egy a nagyobb üzlettulajdonosok, mint a kisebbek, teljes egyöntetűséggel járjanak el. Üdv. — Régi szakember. Egy vendéglősök, akinek férje a hárcéren van az első mozgósítás óta, egy hozzáknak intézett levelében ezeket írta: „Most tudom csak valójában, hogy a mi szakmánkhöz tartozóknak, mit jelent a Fogadó... A mi lapunk, ahogyan az róltunk ir és az iparunk érdekeivel foglalkozik, olyan fontos és szükséges nekünk, mint a növénynek a napfény.”

— Ezeket a sorokat állítjuk szembe az ön sorával és azt válszáként is tekintheti. Ha régi „szakember”, mint azt levelében kiemelt, akkor ezeket a sorokat bizonyára meg is fogja érteni. — D. M.-né. Kiadó-hivatalunk b. óhaj szerint járt el, a kiigénylő-tésre váró összeget a háború után jegyezte. A napárti díjat is. Szives üdvözlétnk. — Z. F. K.-Sebes. „Fogadó-nyomda” (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 34.) bármily mennyiségű papírzárlatát szállít. A két kisebb rendelést átadtuk. Napártát küldtünk. — Szepesi F. kijelentés, bejelentés és egyáltalán a vendéglős nevének rendes nyilvántartása a szobafőpincér vagy szobafőpincér teendőjét képezi, tehát amikor erre néve történt a jelzett komoly figyelmeztetés, a saját kötelességére intétték. Ez ellen tehát nem lehet szólni. Olyan szakönyvről nem tudunk, de nem is hallottunk. — V. J. B.-bánya. Nem épen annak a tanoncnak az érdeke, hanem érdeke az egész iparnak, hogy a „nevelés” ne csak egyoldalú legyen. Az olyan pincér, akinek mód adatik már tanonkorában a fontosabb — pincési és konyhai — szakismeretek elsajátítására, mindig másként érvényesül és tudja érvényesíteni képességét, mint az olyan pincér, aki tanonkorában csupán csak a só-tartók rendbentartását és a kiszolgálást tanulta meg. Tehát ipari vagyis közérdek, hogy a tanonok lehetőleg már ebben a korban sajátítsák el a főbb ismereteket. Erről a kérdéstről különben már nem egyszer és nemcsak a Fogadónak, hanem napárti kiadványainkban is írunk. — K. E. Trenöcsen. Az előző lapok ugylátszik elhaladtak az uton; más számokat küldtünk. Üdvözlét. — Kisalföldi. Aki ilyen véleményeket táplál, az nem épen helyesen ítéli meg a dolgokat. Az igazság az, hogy csak egy parányi győzelem esetén is, élni és virágozni fog minden szép hazánkban. Napárt. és utóbbi lap, küldettek. Üdv. — N. F. Herkulesfürdő. A „válogatos” dolgok megkeresték s ugy ahogy, föl is lettek használva. (Csak az a baj, hogy eféle jó dolgokkal az ottani ideális árak szerint, nálunk nem lehet élni.) „Uj vendéglős”-ről közelebbi számunkban. Szives üdv.

ÉRTESESÍTÉS!

Tisztelettel van szerencsém a tisztelt fogadós, (szállodás) vendéglős és kávék urakat ezúton értesíteni, hogy

pincér elhelyező irodám

ismét személyesen vezetem. Midőn eddigi szives jóakaratú támogatásukért hálás köszönetet mondok, tiszteletteljesen kérem, hogy nagybécsű pártfogásukat részemre a jövőben is fentartani kegyeskedjenek. — Szives rendelésüket kérve, vagyok

Sürgönycim:

kiváló tisztelettel

Ruif ügynök Szeged.

RUIF JÓZSEF

TELEFON 11-73.

Szeged, Oroszlán-utca 21.

Pályázati hirdetmény.

A „Már.” üzletvezetősége versenytárgyalást hirdet a Karlova állomásán lévő vasuti vendéglős bérletére az ajánlat eldöntésétől számított öt évi időtartamra. Az 1. koronás bélyeggel és „Ajánlat 6218/1915. sz. hirdetés alapján a magyar királyi államasnak Karlova állomásán lévő vendéglős bérletére” felirattal ellátott, borítékba zárt, lepecsél el, kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1915. évi március hó 26-án, déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség általános osztályának főnökéhez (Üzletvezetőség, palota II. em. I. sz. ajtó) nyújtandók be. Bánatpénz 300 (háromszáz) korona, mely összeg az ottani üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1915. március hó 25-én déli 12 óráig letendő. Minden további felvilágosítást az alulirt üzletvezetőség általános osztályában (I. oszt.) a hivatalos idő alatt nyerhető.

Szeged, 1915. március hóban.

Az üzletvezetőség.

.....

ÉDES TORMA kapható a **belatinci uradalmi kertészf** szefben egész éven át igen jutányos árban.

Szives megkeresések intézendők következő címre: 1-6

Uradalmi Kertészet, Belatinc (Zala m.)

.....

Kiváló új fajborok!

Meghívás.

Ó borok nagy választékban!

Visontai és Mátrahegyaljai Szőlőtelepek ■ Borértékesítő ■ RészvénytársaságaElnök: Nagyméltóságú Dr. KALLAY ZOLTÁN v. b. t. t., Hevesvárm főispánja.
Igazgatóság székhelye: **GYÖNGYÖS** (Főter, Lubyház, Új bankpalota).Postafiók 1. sz. Telefon 99. sz. Visonta, Mátra
Sürgőnycim:Ó 1908—1911. évjáratu és új fajborok.
Pecsenye, csemege, szamorodni és asszu-borok.Hazánk legnagyobb termő hegyi oltvány szőlőtelepei:
Beültetett terület 540 hold. Évi termés 12.000 Hltr.

A t. vendéglős urakat meghívjuk szőlőtelepeink pincészetének megtekintésére, szükségletük méltányos árban, idejekorán való biztosítása céljából.

Borfajok: Mézes, Ezerjő, Rizling, Furmint (Som), Hárslevelű, Muskát-Otonell, Chasseias, Kövidinka, Pozsonyi, Erdei, Mustos, Madelaine, Kadarka, Otello, Oportó, Burgundi, Kabinet.

Zala-, Vas- és Somogy megyei képviselő:

Polgár Dávid és Tarsa urak, Budapest VII., Aréna-ut 17.
Telefon 144—14.

Annak, aki három megrendelést gyűjt az 1915-ki

Vendéglősök Naptára

szakkiadványra, 1 példányt tiszteletből küld a Fogadó kiadóhivatala.

Áldás a szenvedőknek a világhírű városligeti szénsavdus

„ILONA“**Artézia ásványviz.**

Bort, étvágyat, kedvet javít. Gyomorrontást, bűt, háragot elhárít. Házhoz szállítja

„ARTÉZIA“ R.-T. BUDAPEST.
TELEFON 60—72.**Borbetegségnél, hordókezelésnél**

(és tisztításnál) szükséges eljárásokra nézve teljes ismertetést nyújtanak az 1909. és 1912. évi „VENDÉGLŐSÖK NAPTÁRA”. Ez a kettő együttesen rendelve: 2.50 K, egy pedig 1 K 50 fillérbe kerül.

Vendéglősök, kocsmárosok és kávéosok figyelmébe!Üveg és porcellán áruk nagy választékban és eredeti gyári áron kaphatók
ifj. GRÜN WALD MÓR
üveg- és porcellán nagy raktárában
Bpest, IV., Ferenc József-rakpart 6.
*(a Ferenc József-híd közelében.)***KENYÉRZACSKÓ**

kenyér, kifli és egyéb száraz sütemény higiénikus megőrzésére. Megvédi a kenyeret stb. a gyors száradástól, portól, fagyástól és ropogtatástól.

Minden vendéglőben nélkülözhetetlen.

Megrendelhetők:

Fogadó-nyomda, VIII., Budapest, Szentkirályi-u. 34.

**1915-ik évre szóló
Vendéglősök Naptára**

A fogadós és vendéglős-iparhoz tartozóknak ez a fontos szakkönyv, a naptári részen kívül, a legérdekesebb és változatosabb dolgokat tartalmazza. Az 1915-ki „Vendéglősök Naptára”, ugyan az előző évi ilyen kiadványaink is, valóságos halmazát tartalmazza az olyan közleményeknek, amelyek több célszerű tanítással és a mi üzleti életünkkel szükséges mindenféle hasznos ismerettel látja el a t. olvasókat. A „Vendéglősök Naptárát” egy vendéglős és kocsmáros se mulassza el megrendelni. Az 1915-ki Vendéglősök Naptára ép úgy, mint az előző ily kiadványok ára 2 korona 50 fillér. Megrendelések: Fogadó kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 19 intézőndők.